

TYDAL KOMMUNE

Alkoholpolitisk handlingsplan med lokale retningslinjer for salg- og skjenkebevillinger – Tydal kommune

2024-2028

Vedtatt:

Forord

Alkoholpolitisk handlingsplan tar utgangspunkt i kommunens ansvar etter alkoholloven. Lovens formålsparagraf formulerer myndighetenes overordnede mål:

«Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.»

Under behandlingen av «Folkehelsemeldingen - Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjeller» i 2023, forpliktet Stortinget seg til WHO sitt mål om å redusere omfanget av skadelig alkoholbruk med 20 prosent innen 2030.

Alkoholloven gir kommunene ansvar for tildeling av salgs- og skjenkebevillinger, og for å føre kontroll med og iverksette sanksjoner mot salgs- og skjenkestedene ved eventuelle avvik. All omsetning av alkoholholdig drikk krever særskilt offentlig tillatelse (bevilling).

Kommunens behandling av bevillinger regulerer tilgjengeligheten av alkohol ved å bestemme hvor og når det kan skjenkes og selges alkohol, og hvem som kan drive slik virksomhet.

Den alkoholpolitiske handlingsplanen er et virkemiddel for å sikre at omsetning av alkohol skjer innenfor lovens rammer og for å redusere samfunnsmessige og individuelle skadevirkninger alkoholbruk kan gi. Handlingsplanen angir rammene for behandlingen av saker etter alkoholloven og skal gi politikere, innbyggere og næringsdrivende oversikt over hva som blir lagt til grunn ved behandling og vedtak i slike saker, slik at det blir forutsigbart for alle parter.

Tydal kommune jobber med utarbeidelse av en ruspolitisk handlingsplan. Alkoholpolitisk handlingsplan må derfor ses i sammenheng med en kommende ruspolitisk handlingsplan og kommunens arbeid med å utvikle Ansvarlig festkultur, og følge opp intensjonene i kommunestyrets vedtak 18.6.2020. I denne planen er derfor retningslinjene hovedtiltaket for å sikre en forsvarlig alkoholpolitikk.

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Innholdsfortegnelse	3
1. Bakgrunn og forankring	4
1.1. Regelverk	4
1.2. Lovens formål – alkoholloven § 1-1	4
1.3. Overordnet målsetting	4
1.4. Kommunens ansvar og virkemidler	5
Lokale retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger 2021-2024	5
1 Søknad om bevilling	5
2 Innhenting av uttalelser	6
3 Kunnskapskrav/kvalifikasjonskrav	6
4 Gebyr/avgifter	7
5 Åpningstid for serveringsstedene	7
6 Skjenketiden for øl, vin og brennevin	7
7 Servering og skjenking på utearealer	7
8 Salgstider for øl i forretningene	7
9 Kontroll	8
10 Overtredelse/inndragning jfr. § 1-8 i alkoholloven	8
11 Konsum av alkoholholdig drikk og lokaliteter	8
12 En enkel bestemt anledning	9
13 Bevillingens lengde	9
14 Bevillingsmyndighet	9

1. Bakgrunn og forankring

1.1. Regelverk

Følgende lover og forskrifter setter rammer og gir føringer for den alkoholpolitiske handlingsplanen:

- Lov av 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. – videre omtalt som alkoholloven
- Forskrift av 8. juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. – videre kalt alkoholforskriften

1.2. Lovens formål – alkoholloven § 1-1

Regulering av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.

1.3. Overordnet målsetting

Kommunen skal sikre at lokal alkoholpolitikk medvirker til at omsetning av alkohol skjer på forsvarlig vis og innenfor lovens rammer. Kommunen skal hindre diskriminering og sikre tilgjengelighet for alle. Det er ønskelig å sørge for gode og varierte møteplasser for befolkning i restauranter og andre skjenkesteder.

Folkehelselovens § 4 sier at kommunen skal fremme befolkningens helse og bidra til å forebygge sykdom, skade eller lidelse, og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen. Kommunen skal videre iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer, som tiltak knyttet til skader og alkoholbruk, jfr. § 7.

Alkoholforbruk kan føre til både helsemessige og sosiale skadevirkninger. Folkehelse og forebygging av alkoholrelaterte skader skal derfor ligge til grunn for alkoholpolitikken.

Bevillingspolitikken skal bidra til å redusere de negative konsekvensene alkohol har for enkeltpersoner, deres familier og for samfunnet. Å redusere overskjenking og hindre at mindreårige får tilgang til alkoholholdige drikkevarer er en målsetting for Tydal kommune. Alkoholfrie familie-, idretts- og fritidsarrangementer bidrar til å nå denne målsettingen. Tydal kommune som bevillingsmyndighet, bevillingshavere og andre aktører har videre et felles ansvar for å opprettholde et trygt uteliv og sørge for at omsetning av alkohol foregår i samsvar med gjeldende lovverk og kommunale vedtak. Økt fokus på bevisstgjøring og kompetanseheving av ansatte og ledere på salgs- og skjenkesteder vil være et ledd i det forebyggende arbeidet.

Gjennom alkoholpolitisk handlingsplan skal kommunen legge til rette for en helhetlig og samlet alkoholpolitikk, samt en forutsigbar saksbehandling fra kommunens side. Tydal kommune sin overordnede målsetting med alkoholpolitikken er:

- Å begrense skadevirkninger av alkohol
- Å være forutsigbare, tydelige og tilgjengelige

- Være et styringsredskap for å sikre forsvarlige vurderinger av lokalisering, salgs- og skjenkesteder, bevillingsperiode,andel og alkoholfrie møtesteder
- Systematisk sikre at salgs- og skjenkesteder overholder regelverk
- Skape forutsigbarhet for eksisterende og nye næringsaktører

1.4. Kommunens ansvar og virkemidler

Alkoholoven § 1-4 a sier at salg, skjenking og tilvirkning av alkoholholdig drikk bare kan skje på grunnlag av bevilling etter alkoholoven. Alkoholoven gir kommunene ansvar for tildeling av salgs- og skjenkebevillinger, og for å føre kontroll med og iverksette sanksjoner mot salgs- og skjenkesteder ved eventuelle avvik. Kommunens behandling av bevillinger regulerer tilgjengeligheten av alkohol ved å bestemme hvor og når det kan skjenkes og selges alkohol, og hvem som kan drive slik virksomhet.

Loven gir likevel kommunen stor frihet og ansvar når det gjelder å bestemme sin egen alkoholpolitikk. Bevilling til å selge eller skjenke alkohol er ingen rettighet, og det er opp til den enkelte kommune å avgjøre om en bevilling skal gis eller ikke.

Kommunens lokale bestemmelser og regulering av salgs- og skjenkebestemmelsene er viktige virkemidler for å begrense alkoholrelaterte skader. Kommunen skal ivareta helse- og sosialpolitiske hensyn på best mulig måte, samtidig som det er viktig å ivareta næringspolitiske hensyn.

Handlingsplanen skal angi rammer for behandling av saker etter alkoholoven og gi politikere, innbyggere og næringsdrivende en oversikt over hva som blir lagt til grunn ved behandling i slike saker. For å sikre en rettferdig og forutsigbar behandling av bevillingssaker er det i Tydal kommune utarbeidet egne detaljerte retningslinjer der det framgår hva kommunen vektlegger i sin vurdering av bevillingssakene.

Lokale retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger 2021-2024

1 Søknad om bevilling

I henhold til lov om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (alkoholoven) § 1-4 kan salg, skjenking, engrossalg og tilvirkning av alkoholholdig drikk bare skje på grunnlag av bevilling etter alkoholoven.

I henhold til lov om serveringsvirksomhet (serveringsloven) § 3 skal alle som ønsker å drive serveringssted søke om bevilling. Serveringslovens § 2 viser til hvilke sammenhenger hvor loven ikke gjelder.

Typer skjenkebevilling jfr. alkoholoven:

- Alminnelig bevilling § 1-6 første ledd
- Bevilling for enkelt bestemt anledning § 1-6 andre ledd
- Ambulerende bevilling § 4-5

Søknad om serverings-, salgs- og skjenkebevilling sendes til Tydal kommune på elektronisk søknadsskjema på kommunens hjemmesider.

Søknad om alminnelig skjenkebevilling og salgsbevilling skal vedtas i formannskapet jfr. Tydal kommunes delegasjonsreglement.

Behandling og avgjørelse av søknad om bevilling for enkelt bestemt anledning og ambulerende bevilling er delegert til kommunedirektøren jfr. Tydal kommunes delegasjonsreglement.

Behandling og avgjørelse av søknad om serveringsbevilling er delegert fra kommunestyret til formannskapet jfr. Tydal kommunes delegasjonsreglement.

Det gis ikke alminnelig skjenkebevilling uten at det er søkt og blitt innvilget serveringsbevilling (evt. med unntak i § 2 i serveringsloven). Søknader kan behandles parallelt.

Ved eierskifte eller ved vesentlig endring i det godkjente konseptet/driftsmønster, skal det umiddelbart søkes om ny bevilling, jfr. Alkoholloven § 1-10 og § 4-2 fjerde ledd.

Ved endring av styrer eller stedfortreder skal det søkes om godkjenning fra kommunen.

2 Innhenting av uttalelser

Etter alkohollovens § 1-7 b og c og serveringsloven § 6 stilles det vandelskrav til bevillingshaver, styrer og stedfortreder.

Styrer og stedfortreder må være ansatt på salgs- eller skjenkestedet eller arbeide i virksomheten i kraft av eierstilling. Som styrer kan bare utpekes den som har styringsrett over salg eller skjenking, herunder ansvar for å føre tilsyn med utøvelsen av bevillingen. I styrers fravær påhviler styrers plikter stedfortreder. For bevillingshaver skal det innhentes uttalelse fra politimyndighet og skatte- og avgiftsmyndighet. For styrer og stedfortreder skal det innhentes uttalelse fra politimyndighet.

Kommunens skjønnsutøvelse ved behandling av søknad om bevilling for salg eller skjenking m.v. er delegert til kommunedirektøren jf. Delegeringsreglementet.

Jfr. Alkohollovens § 1-15 plikter politiet og skatte- og avgiftsmyndighetene å gi de opplysninger som er nødvendige for behandlingen av salgs- og skjenkebevillingssaker.

3 Kunnskapskrav/kvalifikasjonskrav

Alkoholloven § 1-7 c stiller krav om at styrer og stedfortreder for salgs- og skjenkebevillinger må være over 20 år og skal ha avlagt og bestått kunnskapsprøve vedrørende alkoholloven før man får bevilling. Dokumentasjonskravet gjelder ikke ved tildeling av bevilling for en enkelt bestemt anledning etter § 1-6 annet ledd og ambulerende bevilling etter § 4-5.

Serveringsloven § 5 sier at et serveringssteds styrer skal avlegge en etablererprøve. Tydal kommune skal tilrettelegge for at prøvene kan gjennomføres, men har ikke plikt til å drive opplæring. De som skal ta prøven må selv sørge for å tilegne seg tilstrekkelig kunnskap. Tydal kommune anbefaler at ansvarlige og ansatte i skjenkenæringen deltar på lokale møter eller kurs knyttet til aktuelle tema innen alkoholpolitikk, som f.eks. ansvarlig vertskap.

4 Gebyr/avgifter

Alkoholforskriften gir rammene for gebyr i forbindelse med kunnskapsprøve og bevillingsgebyr. Forskriftene sier at gebyret skal fastsettes for ett år av gangen for hver enkelt bevilling, på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.

Gebyrene fastsettes etter de til enhver tid gjeldende satser i henhold til § 6-2 i forskrift til omsetting av alkoholholdig drikk mv. Bevillingsmyndigheten kan likevel i særlige tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere.

5 Åpningstid for serveringsstedene

Serveringsstedene skal holde lukket fra kl. 02:00 til kl. 06:00. Når særlige grunner foreligger kan det dispenseres fra ovennevnte bestemmelser.

6 Skjenketiden for øl, vin og brennevin

Alkoholholdig drikk brukes som fellesbetegnelse på drikker som inneholder mer enn 2,5 volumprosent alkohol jf. Alkoholloven § 1-3.

Alkoholholdig drikk gruppe 1: drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol.

Alkoholholdig drikk gruppe 2: drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol.

Alkoholholdig drikk gruppe 3: drikk som inneholder fra og med 22 til og med 60 volumprosent alkohol.

Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 kan skje mellom kl. 06:00 og kl. 01:00.

Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 kan skje mellom kl. 13:00 og kl. 01:00.

Når særlige grunner foreligger kan det dispenseres fra ovennevnte bestemmelse.

7 Servering og skjenking på utearealer

Det kan gis tillatelse til servering og skjenking på utearealer. Dette gjelder alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3.

Skjenking utendørs følger skjenketiden til skjenkestedet/serveringsstedet og skal foregå innenfor avgrenset område etter nærmere beskrivelse.

8 Salgstider for øl i forretningene

Uavhengig av hva som måtte være bestemt for salgsstedenes alminnelige åpnings- og lukningstid, kan salgssteder med kommunal bevilling maksimalt selge alkoholholdig drikk gruppe 1 i følgende tidsrom:

Jfr. Alkohollovens maksimaltider §3-7:

Mandag til fredag kl. 08:00 til kl. 20.00.

Lørdag og dager før helligdager kl. 08:00 til kl. 18:00. Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag.

På søndager og helligdager, 1. mai og 17. mai er salg av alkoholholdig drikk ikke tillatt.

I vedtak hvor salgstid ikke eksplisitt er definert gjelder alkohollovens normaltider. Dvs. mandag til fredag kl. 08:00 til kl. 18:00, og lørdag kl. 08:00 til kl. 15:00.

9 Kontroll

Det er kommunens ansvar å kontrollere utøvelsen av kommunale salgs- og skjenkebevillinger. Tilgjengelighet for kontrollmulighet vektlegges sterkt. Tydal kommune ønsker å ha eksternt engasjerte kontrollører.

Værnesregionen har p.t. avtale med Avarn Security om kontrolltjenester i henhold til alkohol- og tobakkskadeloven. Dette innebærer at Avarn Security gjennomfører kontroll på vegne av kommunen.

Kontrolloppgavene utføres i henhold til lov og forskrifter. Salgs- og skjenkestedene skal kontrolleres så ofte som regelverket tilsier. Hvert sted skal kontrolleres minst en gang årlig. Kommunen skal årlig utføre minst tre ganger så mange kontroller som de har salgs- og skjenkesteder, jf. §9-7 i forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv.

For øvrig kan kontrollhyppigheten økes ved behov/mistanke om mislighold.

10 Overtredelse/inndragning jfr. § 1-8 i alkoholloven

Alkoholloven § 1-8 og alkoholforskriften § 10 skal følges dersom bevillingshaver ikke oppfyller sine forpliktelser etter loven. Det er innført nasjonale standardiserte reaksjoner for ulike typer overtredelser i form av et prikktildelingssystem. Ulike typer brudd blir tildelt et visst antall prikker. Prikktildelingssystemet gir klare retningslinjer for når en bevilling skal inndras og hvilken reaksjon som normalt velges.

Helsedirektoratets merknader til alkohollovens § 1-8 er detaljerte og overlater kommunen lite rom for eget skjønn.

11 Konsum av alkoholholdig drikk og lokaliteter

Alkoholholdig drikk kan konsumeres i alle typer lokaler som administrasjonen og politisk behandling godkjenner som skjenkeareal. Tilgjengelighet for kontrollmulighet vektlegges sterkt. Å gi bevilling for alkoholholdig drikk gruppe 3 skal vurderes nærmere og strengere enn bevilling for alkoholholdig drikk i gruppe 1 og 2. Av lov skal følgende momenter vurderes ved bevillingssøknader uavhengig av hvilken gruppe alkoholholdig drikk det er snakk om: antallet salgs- og skjenkesteder, stedets karakter, forretningside, åpningstider, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig.

Bevillingshaver plikter å ha et rimelig utvalg av alkoholfrie varer.

12 En enkel bestemt anledning

Bevilling gis til arrangement som ulike jubileum, bryllup, helt spesielle anledninger og til offentlige fester.

Skjenkebevilling for enkelt anledning må knyttes til et bestemt arrangement. Det må gis særskilt bevilling for hvert enkelt arrangement. Bevilling for enkelt anledning kan også benyttes til å utvide eksisterende bevilling til å omfatte brennevin, utvidelse av skjenkeareal for en enkelt anledning og utvidelse av skjenketid. Den fastsatte skjenketiden kan utvides for en enkelt anledning, men ikke utover lovens maksimalgrenser. Det skal være en skjenkeansvarlig og en stedfortreder i tilknytning til bevillingen.

Ved store arrangement må det påregnes at det settes som vilkår at styrer har avlagt kunnskapsprøve om alkoholloven. Det skal også settes vilkår om aldersgrenser og krav til skjenkeareal med mer. Før bevilling gis vil det bli innhentet uttalelser og vandelsattest fra politiet.

Søknad om bevilling for enkelt bestemt anledning skal så snart som mulig sendes på elektronisk søknadsskjema til Tydal kommune, helst 3 uker før arrangementet. I perioder av året og i spesielle saker kan behandlingstiden være lengre.

13 Bevillingens lengde

Alminnelig salgs- og skjenkebevillinger behandles fortløpende og gis for inntil 4 år, men opphører senest 30. september året etter at nytt kommunestyre tiltrer, jfr. Alkoholloven § 1-6.

Søknader som skal avgjøres av formannskapet må påregnes inntil 6 ukers behandlingstid. For søknader som skal avgjøres av kommunedirektøren må det påregnes 3 ukers behandlingstid.

Det er søkers ansvar å sende inn søknad med påkrevd dokumentasjon i så god tid at ovennevnte frister kan overholdes. I perioder av året og i spesielle saker kan behandlingstiden være lengre.

14 Bevillingsmyndighet

Kommunens myndighet etter alkoholloven er kommunestyret, underpunkter jf. Delegeringsreglementet.

Kommunestyret:

- Fastsette en alkoholpolitisk handlingsplan.
- Inndragning av salgs- og skjenkebevillinger.
- Fastsetting av antall salgsbevillinger for AS Vinmonopolet.

Formannskapet:

- Bevillingsperioden.

- Bevilling for salg og skjenking.
- Tidsinnskrenkinger for salg av alkoholholdig drikke etter § 3-1b.
- Tidsinnskrenkinger for salg og utlevering av alkoholholdig drikke med høyst 4,7 volumprosent alkohol.

Kommunedirektøren:

- Bevilling for en enkelt bestemt anledning.
- Kommunens skjønnsutøvelse ved behandling av søknad om bevilling for salg eller skjenking m.v.
- Krav til vandel, styrer og stedfortreder.
- Krav ved bevilling etter § 4-2 tredje ledd.
- Krav ved bevilling etter § 3-1b.
- Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger.
- Overdragelse, død og konkurs.
- Opplysninger til statistiske formål mv.
- Omfanget av bevillingen.
- Tidsinnskrenkinger for skjenking av alkoholholdige drikker.
- Ambulerende skjenkebevilling.
- Skjenkebevilling til Forsvarets messer for militært tilsatte mv.
- Innhenting av uttalelser.
- Bevillingsgebyrene.
- Avgjør søknader om endrede vilkår for en enkelt anledning. Dette gjelder skjenketid, skjenkelokale og alkoholgruppe (gjelder når søker har alminnelig skjenkebevilling)
- Godkjenner ny styrer og stedfortreder hos eksisterende salgs- og skjenkesteder
- Avgjør reaksjon ved overtredelser som ikke medfører inndragning av bevilling
- Kan treffe midlertidige vedtak ved alvorlige brudd på bestemmelsene i alkoholoven/forskrifter/retningslinjer. Kommunedirektøren kan med øyeblikkelig virkning inndra bevilling fram til saken er behandlet i kommunestyret. Inndragning kan i slike tilfeller skje uten at det er gitt skriftlig advarsel, jfr. Forvaltningsloven § 16, 3. avsnitt
- Inngå avtaler i forbindelse med kontroll av salgs- og skjenkesteder samt tilsyn med registrerte salgssteder for tobakksvarer

Alkoholforskriften

Alle aktuelle bestemmelser delegeres til kommunedirektøren (§§ 5-2, 5-3, 5-5, 5-6, 6-1, 6-2, 6-3, 7-3, 9-1, 9-2, 9-3, 9-4, 9-6, 9-7, 9-8, 10-2, 10-4, 10-5, 10-6, 11-2, 13-3, 17-3).